

Wilsverklaringen: uw rechten

Niet-reanimeren, donatie, euthanasie en
ter beschikking stellen van de wetenschap

www.nwz.nl

Inhoud

Wilsverklaringen	3
Levenstestament	4
Behandelverbod	5
Niet-reanimeren	5
Euthanasie	6
Weefsel- en orgaandonatie	7
Ter beschikking stellen van de wetenschap	8
Uw vragen	8
Adressen en telefoonnummers	9

Een behandelverbod, niet-reanimeren, euthanasie en orgaan- en weefseldonatie zijn onderwerpen waar iedereen op een bepaald moment mee te maken kan krijgen. Elke persoon kan in situaties terechtkomen waarin ingrijpende beslissingen moeten worden genomen. Ook zijn er mensen die hun lichaam ter beschikking willen stellen van de wetenschap. Het is dan belangrijk om van tevoren hierover een mening te hebben. Deze folder is bedoeld om u daarbij te helpen.

■ **Wilsverklaringen**

In een wilsverklaring leggen patiënten medische wensen rondom hun behandeling of levenseinde vast. Het is belangrijk dat u de verklaring:

- heeft opgesteld op het moment dat u nog wel zelf kan beslissen en
- vooraf met de arts bespreekt

U kunt in een verklaring ook vastleggen wie u vertegenwoordigt als u in de situatie komt dat u als patiënt zelf niet meer kan beslissen.

Jaarlijks vernieuwen

De verklaring moet duidelijk zijn en voor zien zijn van een naam, een handtekening en een datum. Wilsverklaringen kunt u altijd intrekken. Zolang dat kan, is het verstandig de verklaring regelmatig te vernieuwen (bijvoorbeeld jaarlijks) omdat daardoor duidelijk wordt dat:

- er sprake is van een actueel, vrijwillig en weloverwogen wens
- u nog steeds achter deze verklaring staat

Alleen voor orgaan- en weefseldonatie hoeft u dit niet te doen.

Bespreek de verklaring met uw arts

Verklaringen kunt u zelf opstellen of u vult een standaardverklaring in. Voor beide geldt dat u deze het beste kunt opstellen/invullen met een deskundige, bij voorkeur met uw arts. Dan kunnen er geen misverstanden of onzekerheden over de verklaring ontstaan.

Voor een schriftelijke wilsverklaring geldt dat hoe duidelijker, concreter en ge-

detailleerder u de verklaring opstelt, hoe groter het gewicht aan een dergelijke verklaring kan worden gegeven.

Voordat u een verklaring definitief kan opstellen is het belangrijk dat u weet wat uw wensen zijn. Noordwest Ziekenhuisgroep heeft de folder 'Spreek op tijd over uw levenseinde'. Hierin staat informatie om met uw dokter te praten over grenzen, wensen en verwachtingen rond uw levenseinde. U vindt de folder in de folderrekken bij de ingangen en op www.nwz.nl/patientenfolders

Standaardverklaringen

Bij de Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillige Levenseinde (NVVE) kunt u tegen betaling een standaardverklaring opvragen voor onder andere:

- behandelverbod (aanvulling voltooid leven)
- een euthanasieverzoek (aanvulling dementie)
- een volmacht (hierin machtigt u een naaste uw wensen door te geven als u dit niet meer kunt)

Als u wilt vastleggen hoe u wilt worden behandeld aan het einde van uw leven, dan kunt u voor een standaardverklaring ook terecht bij het Landelijk Steunpunt Verlies. Voor informatie kunt u mailen info@zorgverklaring of bellen via telefoonnummer 033 - 461 6886.

■ Levenstestament

Naast de wilsverklaring kunt u ook een levenstestament opstellen bij de notaris. Hierin kunt u naast uw materiële zaken ook uw persoonlijke wensen kenbaar maken over bijvoorbeeld:

- euthanasie en niet-reanimeren of
- wie uw vertegenwoordiger is, mocht u zelf niet meer een besluit kunnen of willen nemen

Stel uw behandelend arts altijd op de hoogte van uw levenstestament. Voor

meer informatie over dit onderwerp kunt u contact opnemen met de notaris.

■ **Behandelverbod**

In de wet is vastgelegd dat u voor iedere behandeling toestemming moet geven. U kunt als patiënt dus ook aangeven onder welke omstandigheden u weigert bepaalde behandelingen te ondergaan. Het is dan wel belangrijk dat over uw wil en de omstandigheden waarin u zich dan bevindt geen misverstanden bestaan. Het moet duidelijk zijn dat:

- u het besluit in uw verklaring ook op dat moment zelf kon nemen en
- concreet in uw verklaring staat onder welke omstandigheden u welke (soort) behandeling niet meer wilt ondergaan

Pas dan kan de arts de behandelweigering over het algemeen respecteren.

■ **Niet-reanimeren**

Een patiënt van wie het hart niet meer klopt en die geen adem meer haalt, kan soms worden gered door reanimatie. Er vindt dan hartmassage en beademing plaats. Dit moet na de hart- en ademstilstand heel snel gebeuren om te voorkomen dat de hersenen beschadigen door zuurstofgebrek.

Waarom niet-reanimeren?

Reanimatie is niet altijd zinvol. Bent u 16 jaar of ouder en u wordt in Noordwest Ziekenhuisgroep opgenomen, dan vraagt de arts u of u wel of niet wilt worden gereanimeerd. Dit besluit noteert de arts in uw elektronisch patiëntendossier, zodat het voor iedere arts en verpleegkundige van Noordwest Ziekenhuisgroep duidelijk is. De patiënt kan in overleg met de arts een besluit herroepen. Meer informatie hierover vindt u in de folder 'Wel of niet reanimeren', zie www.nwz.nl/patientenfolders of kijk in de folderrekken bij de ingangen.

Verklaring van niet-reanimeren

Wilt u niet gereanimeerd worden, dan is het verstandig ook zelf een verklaring te maken. Hierin beschrijft u onder welke omstandigheden u niet meer wilt worden gereanimeerd. Helaas kan het gebeuren dat de reanimatie toch plaatsvindt omdat de arts u niet kent, de verklaring niet is gevonden en/of niemand de arts

van de verklaring op de hoogte heeft gesteld. Draag daarom altijd uw verklaring van niet-reanimeren of niet-reanimeerpenning bij u. Maak ook uw wens altijd kenbaar bij de specialist, huisarts en verpleegkundige.

Is de verklaring wel bekend, dan moet deze duidelijk zijn en voorzien van een naam, datum en een handtekening. In geval van gegronde redenen kan de arts besluiten er geen gehoor aan geven.

De aanvraag voor een niet-reanimerenpenning verloopt via Patiëntenfederatie Nederland. Contactgegevens vindt u op de laatste pagina.

■ Euthanasie

Een patiënt kan soms zo uitzichtloos en ondraaglijk lijden dat hij de arts vraagt zijn leven te beëindigen. Als de arts dit verzoek inwilligt en een handeling verricht waardoor de patiënt komt te overlijden, is er sprake van euthanasie. Het gaat niet om euthanasie als de patiënt een behandeling weigert of als de dokter een behandeling medisch zinloos vindt. Ook het bestrijden van pijn is geen euthanasie, hoewel dit soms het leven kan bekorten.

Regels

De overheid heeft een wet opgesteld voor de toepassing van euthanasie. Bovendien heeft iedere afdeling een euthanasiehandleiding (protocol) met richtlijnen voor artsen, verpleegkundigen en andere zorgverleners.

Bij euthanasie is het heel belangrijk dat u er zelf om vraagt. Het moet duidelijk zijn dat u er goed over heeft nagedacht en het verzoek niet onder druk van anderen tot stand is gekomen. Eén keer vragen in een opwelling is niet voldoende.

Alleen een arts mag euthanasie toepassen. Hij moet vaststellen dat het niet meer mogelijk is het lijden van de patiënt te verzachten. Ook moet hij advies vragen aan een andere (scen)arts. Alles wat met u als patiënt, met zorgverleners en naasten is afgesproken wordt zorgvuldig opgeschreven.

Het kan gebeuren dat een zorgverlener niet wil ingaan op het verzoek. Als hij dat doet vanwege gewetensbezwaren dan is deze zorgverlener verplicht u te verwijzen naar iemand die deze bezwaren niet heeft.

■ Weefsel- en orgaandonatie

Bij orgaan- en weefseldonatie kunt u toestemming geven dat u na het overlijden uw organen en/of weefsel beschikbaar stelt voor transplantatie.

Elke Nederlander van 12 jaar en ouder kan zijn wensen voor orgaan- en weefseldonatie centraal laten vastleggen in het donorregister, zie www.donorregister.nl. U kunt ook uw bezwaren tegen donatie laten registreren of dat u bepaalde organen niet wenst af te staan.

Het donorregister registreert en beheert de ingezonden donorformulieren. Zonder uw toestemming of van uw nabestaande(n) mag de donatie niet plaatsvinden. U bepaalt dus zelf of u na overlijden donor wil zijn. Natuurlijk kunt u altijd uw keuze wijzigen.

Waarom registratie?

Registratie in het donorregister zorgt ervoor dat uw wens duidelijk is voor uw nabestaanden en de artsen. Als u uw besluit over donatie niet heeft laten registreren, dan legt u de beslissing over donatie neer bij uw nabestaanden. Voor hen is het moeilijk toestemming te geven wanneer zij niet weten wat de overledene heeft gewild. De kans is aanwezig dat zij donatie weigeren, terwijl u misschien wel donor had willen zijn.

Het is dus belangrijk met uw familie over donatie te praten en uw wensen te bespreken, ook als de keuze geregistreerd staat. Dat schept duidelijkheid en bespaart uw nabestaanden veel onzekerheid en verwarring.

Meer weten?

Voor vragen over donatie kunt u terecht:

- Nederlandse Transplantatie Stichting, zie www.transplantatiestichting.nl
- bij de donatiecoördinatoren van Noordwest Ziekenhuisgroep. Dat kan op werkdagen, telefoon 072 - 548 2294. Of stuur een e-mail naar donatiecoordinator@nwz.nl.

■ Ter beschikking stellen van de wetenschap

Het lichaam ter beschikking stellen van de wetenschap wil zeggen dat het lichaam na overlijden naar een universitair laboratorium wordt gebracht. Het lichaam wordt dan gebruikt voor medisch wetenschappelijk onderwijs en onderzoek. Het lichaam komt in dat geval niet meer terug bij uw familie en er is geen begrafenis of crematie.

Niet altijd wordt het lichaam door het universitair laboratorium geaccepteerd, bijvoorbeeld als het overlijden plaatsvindt in het buitenland. Mocht dit het geval zijn, dan moeten uw nabestaanden alsnog de begrafenis of crematie regelen.

Wilt u uw lichaam ter beschikking stellen, dan kunt u contact opnemen met een van de anatomisch instituten in Nederland. Deze instituten geven informatie over de gang van zaken voor en na overlijden. De instituten zijn ondergebracht bij de medische faculteiten van de universiteiten. Contactgegevens van de medische faculteiten kunt u vinden op de website van de Nederlandse Transplantatie Stichting (www.transplantatiestichting.nl)

■ Uw vragen

Meer informatie over de algemene rechten van de patiënt vindt u in de folder 'Uw rechten en plichten als patiënt', www.nwz.nl/patientenfolders.

Ook kunt u organisaties benaderen, die hiernaast staan. Natuurlijk kunt u ook contact met uw arts opnemen als u vragen heeft ten aanzien van uw persoonlijke situatie.

■ Adressen en telefoonnummers

Donorregister

Telefoon: 0900 - 821 2166

Website: www.donorregister.nl

Patientenfederatie Nederland

Telefoon: 030 - 297 0303

Website: www.patientenfederatie.nl

Nederlandse Transplantatie Stichting

Telefoon: 071 - 579 5777

Website: www.transplantatiestichting.nl

Nederlandse Vereniging voor een vrijwillige Levensende (NVVE)

Telefoon: 020 - 620 0690

Website: www.nvve.nl

Noordwest Ziekenhuisgroep

Patiëntenservicepunt

Bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 09:00 tot 15:00 uur op telefoonnummer 088 - 085 6789 of via e-mail: patientenservice@nwz.nl

Donatiefunctionarissen over orgaan- en weefseldonatie

Bereikbaar op alle werkdagen van op telefoonnummer 072 - 548 2294 of via donatiefunctionaris@nwz.nl

■ Notices

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Noordwest Ziekenhuisgroep

Postbus 501

1800 AM Alkmaar

www.nwz.nl

tel 072 - 548 4444

Colofon

Redactie algemeen
communicatie

Druk Ricoh

Bestelnummer 159365

Op alle onderzoeken en behandelingen van Noordwest Ziekenhuisgroep zijn de algemene voorwaarden van Noordwest Ziekenhuisgroep van toepassing, zie www.nwz.nl